Vlaamse Regering

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT EN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting.
- Principiële goedkeuring

Samenvatting
In dit voorontwerp van decreet wordt voorgesteld om de bestaande regeling om cultuurgoederen in betaling te geven ter voldoening van de erfbelasting aantrekkelijker te maken voor toekomstige erflaters, erfgenamen, legatarissen en begiftigden.

Dit voorontwerp omvat volgende krachtlijnen:

- De definitie van cultuurgoederen die in aanmerking komen voor inbetalinggeving wordt toegespitst op erfgoed waarvan de verwerving een bijzondere verrijking betekent voor de publieke collecties in Vlaanderen;
- Een toekomstige erflater kan de Vlaamse Regering verzoeken om te verklaren dat bepaalde cultuurgoederen in aanmerking komen voor inbetalinggeving;
- Voor in betaling gegeven cultuurgoederen wordt een verhogingtoegekend van 20% van de waarde;
- De schulden waarvoor een inbetalinggeving mogelijk is, worden uitgebreid tot de toebehoren van de invorderbare erfbelasting;
- De procedure die doorlopen moet worden om cultuurgoederen in betaling te geven, wordt vereenvoudigd. De inhoudelijke advisering van de Vlaamse Regering zal gebeuren door de Topstukkenraad.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering (30 september 2019) kondigt de modernisering aan inzake de bestaande regeling wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting:

We werken een modernisering uit van de reeds bestaande regeling inzake de inbetalinggeving van kunstwerken om zo de collectie van de Vlaamse Gemeenschap met topstukken en sleutelwerken te verrijken (Regeerakkoord p.126)*.*

In de beleidsnota Cultuur en in de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024 werd dit vertaald in volgende doelstellingen:

1. Beleidsnota Cultuur 2019-2024

OD. C.1.4. We borgen en ontsluiten het geheugen van de samenleving

In uitvoering van het Regeerakkoord zal ik, samen met de minister bevoegd voor Financiën en Begroting, een decreetvoorstel formuleren voor een meer performante regeling inzake de inbetalinggeving van kunstwerken ter betaling van de erfrechten (RA, p. 126). Om dit beleid zo goed mogelijk te focussen zullen enkel 'topstukken' en 'sleutelwerken' voor collecties met uitstraling op Vlaams en/of internationaal niveau daarvoor in aanmerking komen. Dit voorstel zal leiden tot aanpassingen in de Vlaamse Codex Fiscaliteit en in het Topstukkendecreet.

2. Beleidsnota Financiën en Begroting 2019 -2024

In samenwerking met de Vlaamse minister, bevoegd voor cultuur, werken we ook een modernisering uit van de reeds bestaande regeling inzake de inbetalinggeving van kunstwerken om zo de collectie van de Vlaamse Gemeenschap met topstukken en sleutelwerken te verrijken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

B.1. Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. nr. 2022/159.

B.2. Het advies van de SARC

De SARC heeft advies gegeven op 20 juni 2022 De SARC beschouwt de wijzigingen aan de regeling voor de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting als een positieve evolutie. De opmerkingen van de SARC hebben betrekking op ondermeer schenkingen bij leven, de zichtbaarheid van het instrument, de rol van de Topstukkenraad en de bestemming van de aangeboden cultuurgoederen.. De geformuleerde adviezen nopen niet tot aanpassing van het voorliggende ontwerp.
Het advies en de repliek werden opgenomen in de Memorie van Toelichting.

B.3. Het advies van de VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) bracht een advies uit op 24 juni 2022, met het nummer 2022/055.

Dit advies betrof:

- de betrokkenen

- de categorieën van persoonsgegevens
- de toegang tot de gegevens
- de transparantiemaatregelen
- interregionale uitwisselingen van persoonsgegevens

Het advies en de repliek werden opgenomen in de Memorie van Toelichting.

Het advies van de SERV werd aangevraagd op 31 mei 2022 maar werd (ondanks herinnering) niet afgeleverd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Een uitgebreide toelichting bij dit voorontwerp van decreet werd opgenomen in de memorie van toelichting. De belangrijkste elementen worden hierna hernomen.

2.1. Probleemstelling

De Vlaamse Codex Fiscaliteit voorziet momenteel reeds de mogelijkheid om de erfbelasting te voldoen door de inbetalinggeving van kunstwerken. De regeling wordt echter zelden gebruikt doordat ze stroef is.

In tegenstelling tot in het buitenland is het in Vlaanderen een ondergewaardeerd instrument om de publieke collecties met sleutelwerken en/of topstukken te verrijken.

Voor de musea is dit nochtans een nuttig instrument. De budgetten van erfgoedbeherende instellingen zijn eerder beperkt zodat een verwerving van bijzondere collectiestukken via de markt niet vaak voorkomt.

Dit instrument is tevens nuttig omdat het de mogelijkheid biedt om via verwerving binnen deze regeling belangrijk erfgoed te bewaren voor toekomstige generaties binnen de Vlaamse Gemeenschap.

2.2 Beleidsmaatregelen en doelstellingen

Het voorliggende voorontwerp van decreet omvat de volgende wijzigingen aan de regelgeving met betrekking tot de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting:

2.2.1. Belasting waarvoor cultuurgoederen in betaling gegeven kunnen worden

Er wordt voorgesteld om de schulden waarvoor een inbetalinggeving mogelijk is, uit te breiden tot de erfbelasting en toebehoren.

2.2.2. Definitie van de cultuurgoederen die in betaling gegeven kunnen worden

Er wordt voorgesteld om de regeling toe te spitsen op cultuurgoederen waarvan de verwerving een duidelijke verrijking betekent voor het geheel van de publieke collecties in Vlaanderen, zijnde de 'Collectie Vlaanderen'. Het gaat dan om zowel cultuurgoederen (zowel individuele stukken als collecties) die beantwoorden aan de inhoudelijke criteria 'zeldzaam en onmisbaar' van het Topstukkendecreet (decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang) als 'sleutelwerken' voor

collectiebeherende cultureelerfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel ingedeeld bij het landelijk niveau, of van de universiteitsarchieven of universiteitsbibliotheken.

2.2.3. Waarde van de cultuurgoederen die in aanmerking genomen wordt voor vereffening van de erfbelasting en toebehoren

Er wordt voorgesteld om voor wat de voldoening van deze belasting betreft, de cultuurgoederen te aanvaarden à rato van 120 % van de marktwaarde. Deze verhoging is van hetzelfde niveau als de toewijzingspremie die betaald zou moeten worden in geval van verwerving van de cultuurgoederen op openbare veiling.

2.2.4. Uitbetaling van het saldo in geval de aangenomen waarde van de cultuurgoederen het bedrag van de verschuldigde erfbelasting en toebehoren overstijgt

Erfgenamen, legatarissen en begiftigden lijken doorgaans niet geneigd om cultuurgoederen in betaling te geven indien de geschatte waarde van de cultuurgoederen hoger is dan de te betalen erfbelasting (en toebehoren). In het voorontwerp van decreet wordt daarom voorgesteld om een 'saldo-regeling' in te voeren waarbij het saldo uitbetaald wordt aan de erfgenamen.

2.2.5. Verzoek tot inbetalinggeving door een toekomstige erflater

Er wordt voorgesteld om de erflater bij leven zekerheid te geven dat bepaalde cultuurgoederen na het openvallen van zijn nalatenschap in aanmerking komen voor inbetalinggeving en of na diens overlijden de bestemming kunnen krijgen die de erflater voor ogen heeft.

2.2.6. Uitbreiding van de adviesopdracht van de Topstukkenraad

De Topstukkenraad wordt aangeduid om de Vlaamse Regering binnen het kader van deze regeling te adviseren.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar de bijgevoegde memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

- Impact van de inbetalinggeving ter voldoening van erfbelasting

Indien de voorgestelde regeling succesvol blijkt, is de verwachting dat er jaarlijks gemiddeld 700.000 euro in betaling zal worden gegeven ter voldoening van de erfbelasting en toebehoren..

- Fiscale stimulus

De in het voorontwerp van decreet voorgestelde stimulans (de vermeerderde marktwaarde met 20%) is nieuw en moet de eigenaar van een topstuk mee helpen overtuigen om van deze regeling gebruik te maken. De 20% bovenop de marktwaarde is momenteel niet voorzien in de huidige regeling (Vlaamse codex fiscaliteit) en

betekent ook een extra uitgave (i.c. minderontvangst) van ongeveer 140.000 euro (700.000 * 0.2) per jaar.

- Saldoregeling

In dit voorontwerp van decreet wordt voorgesteld om ook voor Vlaanderen een 'saldo-regeling' in te voeren waarbij het deel van 120% van de marktwaarde van de cultuurgoederen dat overblijft na voldoening van de verschuldigde erfbelasting en toebehoren, kan terugbetaald worden door de Vlaamse overheid (Topstukkenfonds).

Voor de financiering van het Topstukkenfonds is er een dotatie van 563.000 euro voorzien ten laste van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap (HB0-1HCA5CY-IS).

De Inspectie van Financiën gaf advies op 1 juni 2022

Het begrotingsakkoord werd verleend op 7 juli 2022

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na ontvangst van het advies van de Raad van State, zal het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting voor definitieve goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden ingediend bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting, en de bijhorende memorie van toelichting;

2. de Vlaams minister, bevoegd voor de cultuur, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;

Matthias DIEPENDAELE